نزیکترین دووری

نیازی حەمە عەزیز

منتدى إقرأ الثقافي
www.iqra.ahlamontada.com

شیعر

نزیکترین دووری

نیازی حەمە عەزیز

چاپی یەکەم
کوردستان ـ هەولێر
2007

چاپکراوەکانی
سەنتەری روناکبیری هەتاو

ناوی کتێب : نزیکترین دووری
شیعری : نیازی حەمەعەزیز
نەخشەسازی : دلێر ئیبراهیم
تایپ : هێما نیازی
بەرگ : حەمە هاشم
تیراژ : ١٠٠٠ دانە
چاپی یەکەم - 2007

*** مافی لەچاپدانەوەی بۆ سەنتەری روناکبیری هەتاو پارێزراوە .**

* پێشکەشە :

بەوکەسەی، لە نزیکترین شوێن دوورترین پارچەم بوو ..

شیوەن

هەتا دوێنێ خەندەی دوو لێوی تەمەن بووی
هەتا دوێنێ تکەی ئاونگی چەمەن بووی
هەتا دوێنێ دیاریی ڕۆژگار بۆ ژیان بووی
ئاسۆی گەشی پڕشنگداری بەربەیان بووی
هەتا دوێنێ دەم لە ناو دەمی دونیا بووی
وەك گەردنی لووتکەی سەرکەشی چیا بووی
هەتا دوێنێ لە دەریا کەشتی هیوا بووی
بۆ دوا ڕۆژی ئارامگاکەت وەك ئالا بووی
کەچی ئەمڕۆ بە ناکامی لە ناو گۆڕا
تابلۆی جەستەت بە سپێتی لە چاو گۆڕا !
نە ماچی کوڵمی هیوات کرد ، نە ژیانت
کەوا بەسترا کۆڕی شیوەن و گریانت

1978

ژانی جودایی

لە شەونخونییەکانمدا ،
لەگەڵ یادەکانتا دەژیم
تاکو سیواد گڕی دووریت *
وەکو مۆم دەمتوێنێتەوە
نیوە شەوێکی خامۆش دێ و ..
نەمامی خەمێکی دژوار
لە باخی دڵ دەڕوێتەوە
شەوانی ژیانی جودایی
ئەوەندە تاریك و سەختە
بڕوا بکە ،
تەنها بە گڕی سووتانی
گیانێك ڕۆشن نابێتەوە .

1978

* سیواد : تاریک و روونی بەیانیان .

دوا ڕاز

نازەنینە بچکۆلەکە ..
خۆت بنوێنە بە ڕوخساری ئاوارەمدا
تا سەرنجی وێڵ و لێڵم
لە گەمارۆی دیمەنتدا
جەستەی خۆی بدۆزێتەوە !
نازدارەکەم ..
تەماشامکە
با هەستی چاوەڕێ و شێتم
لە قوڵایی چاوە ڕەشە جوانەکانتا بتوێتەوە !
دەستت بێنە
با بە پەنجە ساردەکانم

ئاڵۆزاوی و گرێکوێرەی
پەنجە سپییە ناسکەکانت بکرێتەوە !
دڵبەرەکەم ..
ڕێگام بدە
با ئارەزووی کۆڵەوارم
ئارەزووی کلۆڵ .. هەژارم
لە ئامێزی مەیل و سۆزی ئەویندارییت
یەکجاری سەر بنێتەوە ! *

1978

* لە ڕۆژنامەی (هاوکاری) ژمارە 423 ی ساڵی 1978 بڵاوبۆتەوە .

وێردی ئاوارە

هەر دەڕۆم و ..
ددانی ڕۆژگاری نامۆیی
دەمجوێتەوە
هەر دەڕۆم و لە ناوجەرگەی
ئینجانەی گشت نوستنێکم
تۆوی خەونی بیرەوەری و
یادەکانی ئەوینی جاری جارانم
دەڕوێتــەوە
ئەو جارانەی ئاوم دەدی ،
ئەو ساتانەی
کە قژی سەوزی چیمەن و
گیای ناسك و خاوم دەدی ،
ئەو کاتانەی کە

(لووتکەی بەفرینی ژێر ئاسمانی شین) * و
پەنجەی درێژ و زەردی
هەتاوم دەدی
ولاتەکەم
هەرچەندە لێرەم .. لە غوربەتدا
بەلام پەپوولەی گلێنەم
نووساوە بە شاشەی ڕوخسارەکانتەوە
خۆم لێرەم و
ناوکی دلم خۆی خزاندۆتە تویکلی
گەڕەکی شارەکانتەوە
من لای تۆم و نایەمەوە
نایەمەوە !

کووت / 1980

* دەربڕینێکی مامۆستا (گۆران) ە .

مالاوایی

بۆ (ئەمیره)

بۆ جێم دێڵی ؟
من کێم هەیه لەتۆ زیاتر
دڵەکەی بکاتە بەرگ
بیکا بە خۆراك .. بەسێبەر
بۆ گیانە ئاوارەکەی من !
بۆچی دەڕۆی ؟
تەنها تۆم هەی
لە زمانی دڵم بگەی
تەنها تۆم هەی
ئاوازی قەدەغەکراوی
شەوانی سەختی زستانم
بە گوێکانت ئاشنا بکەی !

ئیدی گویٚ لە کیٚ بگرم و
کیٚ ئاخی دلٚ سوتیٚنەری من دەبیستیٚ
ئیدی کەشتیی ڕازەکانم
بیٚ بەندەری دڵەکەی تۆ
لە چ ڕۆخیٚکا بوەستیٚ ؟!
ڕەنگە نەتوانی جیٚم بیٚلی
بە بیری پاکی نەژادت
بەیاری هەستم دەکیٚلی
ڕەنگە نەتوانی جیٚم بیٚلی ..

1984

چۆن نەتۆرێم ؟

لێت تۆرام و ..
پۆلە مەلی خۆشەویستیم
لە شەقەی باڵیان داو فڕین
لێت ڕەنجام و ..
بڕیارم دا
چنگ لە هەورازی خەمی تۆ بکەمەوە
چۆن نەتۆرێم ؟
چۆن نەڕەنجێم ؟
واتدەزانی خۆشەویستی پێکەنینە
واتدەزانی دڵی عاشق
شانۆی ئاهەنگی مەستانە و
سەیرانگای سەوزی ئەوینە

نا .. گیانەکەم
ئەوەی دڵی نەسووتابێ
ئەوین لەلای گۆشتی کاڵە !
ئەوەی شەوێك لە شەوانی
جوداییدا نەگریابێ
تامی فرمێسکی بەخوڕو
هەنسکی گەرمی پێ تاڵە !

1983

* لە گۆڤاری کاروان ژمارە (29) ی ساڵی 1985 بڵاوبۆتەوە .

تەزووی شادی

خۆشەویستم ..
کەتۆ ئاوە سازگارەکەی
(قوله) ی شۆخ و
(کوێرەکانی) ی بەله نجه بای
بزانه منیش دەشتەکەی
(بیتوێن) دەبوم
وەك بلووسك
به ناخی پڕ له ژیلەمۆمدا دەچۆڕای
دڵدارەکەم ..
گەر هاتبا و شا دەماری
خوێنی لەش بای
هەتیوی دەشتی گەرمیان و
برسیی کوێستانی بێبەش بای
منیش دەبووم
به دڵی گەورەی ئەم شاره
به گلێنەی ئێشکگرتووی
ئەو بناره

منیش دەبووم
بە گوڵەگەنمی قەراج و
گڕی ژانگرتووی شەوانی
بابەگوڕگوڕی بێچارە !
تاقانەکەم ..
وا سێ ساڵە
لە ژووانی شیرینتا نەبێ
خەندە دیدەنی نەکردووم
وا سێ ساڵە ..
سێ ساڵی پڕ خۆشەویستی
سێ ساڵی جودایی و پەستی
وەك شوانی دوور لە بێری
سەدای بلوێرم نامۆیە
(مەم) ی شیعرم دەستەبەستی
(زین) ی نیگاکانی تۆیە !
وا سێ ساڵە منی کەساس
هیوای مژدەیەکم پێتە
کە تەزووی شادی ببەخشێ
بە دنیای ئەم دڵە شێتە ! 1984

ڕێژنەی ئازار

بۆ ا سەروەرا ی جوانەمەرگ

ئەی ئەستێرەی ورشەداری
باوەشی ئاسمانی هیوا
ئەی ترووسکەی جێ ئومێدی
ڕێبواری شەکەتی ڕێگا
بۆ ئاوا بووی ؟
خۆتۆ لە باخی تەمەندا
گوڵێکی تازە ساوا بووی
ئەستێرە ورشەدارەکە
ئەی عاشقی بووکی بەرزی
کۆچی خەمبەخشی گیانی تۆ
جودایی پڕ لە ژانی تۆ

ناسۆرێکه و
ڕێژنەی ئازار دەڕژێنێته کێڵگەی ژیان
ماڵاوایيت
بۆ پشکۆی سووری فرمێسك
باوەشی چاو ..
هەستی بە سوێ ..
دڵم ، دەکات بە ئاگردان
بە هیوا بووی بە میوانی
وەك نمە بارانی بەهار دابباری
بە هیوا بووی
ئه مجارەش هەروەکو جاران
هاتنەوەت بکەی بەدیاری
دەتویست لەگەڵ ئەم هاتنەت
چه پکێك نێرگز
بۆ یادگاریيت بهێنی
گڕی سووری ئەم نەورۆزه
وەك چرۆی سەوزی داربەڕوو
لە ناخی دڵتا بڕوێنی

بەلام سەد داخ ..
وەك پەڵە هەورێکی نامۆ
ڕەشەبای مەرگ ڕایرفاندی
دەستی مردن
گەشەی ڕووخساری خاوێن و
بزەی سەر لێوی تۆراندی
نە چەپکە نێرگزی هیوات گەشایەوە
نە ئاگری بێنازی نەورۆزی ئەمساڵ
لە سەر لووتکەی
دڵە بەرز و گەورەکەتدا کرایەوە ! *

1985

* لە گۆڤاری (کاروان) ژمارە 37 ی ساڵی 1985 بلاوکراوەتەوە .

ئـــاگـــا

که دەبیستم تۆ گریاوی
منیش ئاگر لە هەناوم بەردەبێت و
دڵ لە ناخەوە داخ دەبـــێ ،
که هەست دەکەم ئازار و ژان
لە ئاسۆری لە مێژینەت تکە دەکات
من لێرەوە ،
بە هەردوو چاوی خوێنینم
مەرگی ڕەشی خۆم دەبینم !

1985

تاسەی زیندوو

بۆ (غ)

(گۆران هەزاران درکی باخانی
کردە دوژمنی بۆ گوڵێکی سوور) *
لە پێناو بزەی تاقە شۆخێکدا
تەیدەکرد وڵات تاوەکو سنوور
سروشتی جوانی ئەم کوردستانە
تەزووی پڕ تینی هەست ونەستی بوو
ڕوخساری پاکی کیژانی تەڕپۆش
هەوێن و چێژی ناو هەڵبەستی بوو
ئەمڕۆش دەبینم ئەو تاسەگەرمە
لە مەزرای سەوزی ژینت هەر گەشە
بۆ چلێ نێرگز بزەی شیرینت
موچڕکی شادیی گیان و لەشە

1985

* مامۆستا گۆران دەڵێ: (لە هەر باخێ گوڵێکی سوورم دیبێ
بۆی چووم هەزار دڕکم لەپێ چەقیبێ)...

چـــــاو

دەڵێن :
(ئەوەی گەشت بکا بە نێو دەریادا
زریان و تۆف و کرێوە
هەڕەشەی مەرگی لێدەکەن)
کەچی من بەم نیوە شەوە
ئەستێرەکان
لە قوڵایی چاوە شینەکانی تۆوە
بەرەو تیشکی خۆرم دەبەن !!

1985

به هیوای ڕۆژێکی دی

بەیانییە .. دەوروبەرت
شارە مێرووی پڕ جە نجاڵە
جیهانێکە تۆزێك شیریـن
هەزار ئەوەندە خەمی تـاڵە ..
خەندە و نیگای خێزانەکەت
پێخۆری نانی بەیانە
لابەری خەم و مەینەت و
تـراژیدیای ئەم ژیـانـە
مەیدانـی کرێکارانـە
ژوانگەی هەموو بەیانیان
بەخۆت و خاکەنــازەوە
ملت لێنا بە بێوەستان
مەیدان شێوەی پەرستگایە
ئی وەکو تۆی لێن یەکجار زۆر
ئی وەکو تۆی سەرما بردوو
یا سووتـاوی بەر تیشکی خۆر،

کات درەنگە، چێشتەنگاوە
وای ، لە ژانی چاوەڕوانیت
ئەوا ئەمڕۆکەش بێکاری
وەك رۆژان هات بەمیوانیت
گەڕایتەوە بەرە و ماڵێ
نیگەران و خەفەتباری
بەلاّم دڵت بە خۆت نەما
چونکە تۆ یەك لە هەزاری
جاروبارە سەر هەڵدەبڕی
دیمەنــی ئاسۆ شیرینـــە
چونکە جێ هیوای بەیانی و
ئایندەی تەمەن و ژینــە

1986

نزیکترین دووری

جاران کە دەهاتی بۆلام
بەقەد هەموو خۆشەویستیم
شادمانیێ بۆ دەهێنام
لە لێوانی ناسکی رەنگ ئەرخەوانیت
ئاونگی بزەت دەڕشت بۆم
لە پاش کەمێك
بەشێوەیەك تێکەڵ دەبووین
نەمدەزانی،
نە تۆ منی .. نە ئەمن تۆم
لە دیدەنی ئەمڕۆکەشدا
دڵۆپە فرمێسکەکانت وەکو پشکۆن

بێ باکانه ، به گڕی سوور .
دڵم هەروەکو مۆم دەخۆن

جاران بۆ تەنیا ژوانێك
سەدان کووچەت تەیدەکرد بۆم
ئێستاش لە نێوان من و تۆ
دووری ، تەنیا هەنگاوێکە و
کەچی بۆ تەنیا نیگایەك
هەزار هەزار خۆزگە دەخۆم
کە جاران پەنجەکانت بوون
بواری ماچیان لێ گرتبووم
ئەوا ئەمڕۆ
چەند شیشێکی ئاسنینە و
ڕایەڵ .. ڕایەڵ
توووند .. توووند داخراوە لە ڕووم
کە جاران لە چاوانتدا
تروسکاییەك گرتبووی تەم
ئەوا ئەمڕۆ لە قووڵایی گلێنەتدا

ڕووخساری خۆر بەدیدەکەم
خۆشەویستم
لە خۆشیی ژوانی جاران و
ژانی دیداری ئەمڕۆکە
تەزوویەك دێ بە لەشمدا
تەزوویەکی پڕ شاد ییە
عیشقی هیوا و ئومێدێکە ..
خۆشەویستیی ئازادییە (*

1986

* ئەم شیعرەم لەو دیو شیشەکانی زیندانی ئەمنی رژێمی بەعس لەڕانیە نووسیوە .
* لە گۆڤاری (بەیان) ژمارە 132 ی ساڵی 1987 بڵاوکراوەتەوە .

تــەتــەر

ئەوەی هەڵگری هەواڵی
گیانی بەرزی کوردایەتی و
پێشمەرگەی مەزن و سەروەرە ،
ئەوەی گوڵی هەردەم گەشی
چیاو دۆڵ و دەشت و دەرە ،
ئەوەی هەڤاڵی پێشمەرگەو
پەیامبەری سەرکەوتنی
خۆڕاگری و بەرەنگاری ناو سەنگەرە ،
لە بیرتان نەچێ هەڤالان
ئەو کەسە نامە هێنەر و نامە بەرە
ئەو کەسە ، قەت لە یاد ناچێ
ناوی پیرۆزی (تەتەر) ە ! *

1995

* لە ژمارە 2135 ی ساڵی 1995 ی ڕۆژنامەی (برایەتی)
بڵاوکراوەتەوە .

ڕانیەی ئادار و ئازادی

پێنجەمین ڕۆژی ئادار بوو
سەردەم ، سەردەمی ئازار بوو
ئەم ولاتە
بە فرمێسك و خوێن دیرۆکی خۆی دەنووسی
وەرزی گەلا ڕێزانێك بوو
مەملەکەتمان بێ بەهار بوو
(ئەنفال) ئەدرەسی ڕۆمانی
پڕ وەیشوومەی ئەم گەلە بوو
زیندان دیاریی (بەعس) ی هار بوو
لەو سەردەمی ئازارەدا
(نان) گرەو بوو
ترس لە ئازادی بار بوو

پەت ملوانکەی
بووکی جوانی سەربەستی بوو
مارشی وێردی سەر زمانمان
نەعرەتەی گەرووی ئاپۆرای
شەقامەکانی ناو شار بوو !!
لە پێنجەمین رۆژی ئادار
لەو هەرەتی ئازارەدا
گرکانێکی پڕ گڕو قین چەخماخەیدا
لە گەروی ئەو ئازارەوە
نەعرەتەیەك بروسکەیدا
ئەو نەعرەتە .. نەعرەتەی ڕاپەڕینێك بوو
ڕاچەنینی ویژدانێك بوو
مژدەی تازە ژیانێك بوو
سیمای ڕەشی چارەنووسمان
ڕەش وەکو بەرگی ڕەشی کورد
قەترانی وەك دڵی فاشی
ئاسۆیەکی ڕوونی دەدی
وەك خۆری بەربەیانێك بوو ..

*   *

ئەمڕۆکە ڕاپەڕین جەژنی ئەم شارەیە
کوڕە لاوی شارەکەی من
شۆڕە کچانی چاو قایمی ئەم بناری (کێوەڕەش) ە
ئەمڕۆ بۆ نوێژی ڕاپەڕین
دەستنوێژیان بە (کوێرەکانی) ی
قەلاّتی سەربەرز دەشۆن
لە (زمزم) ی (قولە) ی چاوگەش دەخۆنەوە
بۆ کەرنەڤالّی ڕاپەڕین
(گردە دێمە) دەدەن بە کۆلّی خۆیانداو
سوێند بە گۆڕی (فەتاح بەگ) و
(مەنگوڕی) ی و (شمشارە) دەخۆن
ئەمڕۆ جەژنی ڕاپەڕینە
شێرە کوڕانی (دەروازەی ڕاپەڕین) م
ڕاوی (مەرگ و بەعس) دەنێن
سروودەکەی بەعسیقڕان
بۆ (ئاهورامورزدا) دەلّێن !
ئەی (دەربەند) ە شیرینەکەم

ده ئامێزت ئاوەڵاکە
جەستەی سڕبووی ئەو پێشمەرگەی
ساڵەهایە ئەو چیایەی لە کۆڵناوە
بگرە باوەش
(کێوەڕەش) ە سەر بەرزەکەم
دەرگای دڵت بخە سەرپشت
(ڕانیە) ی ئازاد و سەرفراز بکە دیاری
بیدە لە یەخەی پێشمەرگە
(زێ) یە بچکۆلە شینەکەم
دە تۆش بیشۆوە ئەو خەمە
ئەی ڕانیەکەم
پە نجەرەکانت بکەوە
ئەوە بۆنی پێشمەرگەیە
با بێتە ژوورەکانتەوە
بە ئارایشتی جوانیی ڕا پەڕین و
تالای سووری ئازادیەوە زەماوەندی شادی بکە
لاوك و حەیران و هۆرە
داستانی خوێن دەنووسێت و

مێژوو ,
کەلە پچەی دەستی خۆی فڕێدەدات
مەسیحی ئاشتی پەروەرە
زەنگی چاخێکی نوێ ، نوێ
بۆ ئەم گەردوونە لێ دەدات
ئەمڕۆ تیماری ڕا پەڕین ،
هەتوانێکە بۆ ئازار و سەر برینم
ئەمڕۆ لە (پێنجی ئادار) دا ،
سەرقافڵەیە ، ڕانیەی دەرگای ڕا پەڕینم (*

1996

* لە ڕۆژنامەی برایەتی ژمارە (2159) ی ساڵی 1996 بڵاوبۆتەوە .

گەشتی ئەستێرەی بیتوێن

بۆ یادی کۆچی دوایی

شاعیر و زانا (میرزا مەنگوڕی)

چاومان میرزا ..
کە جەستەت بیتوێنی جێهێشت
ڕۆحی پاکت تێکەڵ بە ئاوی سازگاری
(قولە) بووە و
لە گەڵ هەر قومە ئاوێکی ئێمەی تینوو
ڕەگو ڕیشەی خۆشەویستیی
ژیانی مەریخانەکەت
بۆ ئێمە بەراوکردەوە
کەجەستەت بیتوێنی جێهێشت

ڕۆحی پاکت تێکەڵ بە ناوی سازگاری
قولە بۆوە و
پەڵەی دڵ و ..
ژەنگی مێشك و ..
تەمی هەستی زۆربەی زۆرمانت شوشتەوە
ئەو ڕۆژەی کە لە دامێنی
گۆیژەی ڕق و ماتەمینا
خەمەکانت
لە بوخچەی کۆچێکی دوور و ئەزەلیدا
داچۆڕاندە هەناوی (سەیوان) ی نازیز
ئێمەش دڵی پڕ کەسەرمان
کۆستی کەوت وەکو ڕەزی زەردی پایز
چاومان میرزا ..
لە دوای ئەوەی
سەیوان تۆی میوانی کردە
کلی چاوە ڕەشەکانی
لەدوای ئەوەی (مامەیارە) شیعرەکانتی
کردە بەیداغی شەکاوەی یاخی بوونی

شاری هەڵمەت و قوربانی
ڕانیە ، زەنگی خرۆشان و ڕاپەڕینی لەراندەوە
بۆ تۆی کلی پێڵووی سەیوان
هەردوو چاوە گەشەکانی
(زێڕینا خانی ئامێدی) * ی ڕازاندەوە
تۆش لەوێوە
سواری باڵی ڕاپەڕین و
سواری شەماڵی ئەوینی
بیتوێنت بووی
ئەو ئەوینەی هەناوی ستەمی ڕەشی
هەژاندەوە ..
چاومان میرزا
ئێستا تۆ لەسەر کێوەڕەش
دەڕوانییە بالای بەرزی ڕاپەڕین و
عیشقی پاکی
ئەم ولاتە و
مەشخەڵی ئەم کوردستانە
ئاسوودە بە ..

ئاسوودە بە ..
هەتا دێ ڕەواتر دەبێ
هەتا دێ ڕۆشنتر دەبێ
پەیامی پیرۆزی ئێمە و
ئاسۆی ئەم وڵاتە جوانە . **

1994

* زێڕینای ئامێدی: چیرۆکێکی چاپکراوی مەنگوڕییە.

** لە ژمارە (1847) ی ساڵی 1994 ی ڕۆژنامەی برایەتی بڵاوبۆتەوە.

مارشی شەهید

من و تۆ .. دوو کورد ،
دوو ڕێباز ،
دوو درووشم ،
دوو باوەڕی لێک دوور
وەك ئاسمان و ڕێسمان ..
من لە شاخ و تۆ هەر لە شار !
من هەمیشە دۆستی مەرگ و
تۆ ئاشنای ژین و ئاسمان
من (شەهید) و تۆش بێ زیان
دوای ڕاپەڕین
پاداشتی تۆ
ڕیزێك نەجمە و داڵی سەرشان
بۆ منیش .. بۆ گیانی پاکم
دەقەیەك بە پێوە وەستان !! * 1993

* لە ژمارە (94) ی ساڵی 1993ی ڕۆژنامەی (ئاڵای ئازادی) دا بڵاوکراوەتەوە .

ترپەکانی دڵی پشدەر

* قەڵادزێمان :

لە حەفتاوچوار ..
(قەڵادزێ) مان
ڕۆمانێکی بێ کۆتایی
ئەم وڵاتە سووتماکە بوو
لاوکی بەسۆزی ئەم دڵە خەمناکە بوو !
لە هەشتاو دوو
(قەڵادزێ) مان
چڵە نێرگزی گەشاوەی
قرتێنراوی ئەم دێیەرە ڕەشپۆشە بوو
هاوارێکی تاسێنراوی
ئەم گەرووە خامۆشە بوو !

ئەمڕۆش (قەلا) ی بەرەنگاری
قەلای تۆڵە و ئازادییە
مارشی سەرکەوتنی کورد و لووتکەی گۆڤەند و شادییە

*بەرنامەی خوێن :

ئێرە دەنگی گۆڕستانی قەلادزێیە
(قەلا) ی رەق و
(دووزێ) ی پڕ لە خوێنی گەشی
دوو ڕەهێڵەی
دوو هەوری ڕەش
ڕەش .. ڕەش وەکو دڵی بەعس !
ئەمڕۆ ئەشك و
خەم و شیوەن و تووڕەیی ئەم دێیەرە
پانۆرامای مێژوویکی
خوێن لێتکاوی ئێمەیە
ئەمڕۆ ئەشك و
خەم و شیوەن و تووڕەیی ئەم ولاتە
ئاوازی پڕ سۆز و لاوك و

حەیران و هۆرەی ئێمەیە
دە گوێگرن : ئەی ئەوانەی
عەودالی نان و ئازادیـن
دیاریی بەرنامەی ئەمجارە ،
گولاڵە سوورەی سەر سینگی
پڕ لە عیشقی بەرەنگاری و ڕاپەڕینی
(سنەوبەر) و (ئامینە) یە !! . *

* بەشی یەکەمی ئەم شیعرە لە ڕۆژنامەی برایەتی ژمارە (1628) ی ساڵی 1993 و، بەشی دووەمیشی لەژمارە (1930) ی ساڵی 1994 ی هەمان ڕۆژنامە دا بلاوکراوەتەوە .

سەعاتەکانی نان و..ڕووخان

سەعات ، راوەستە
من دەستبەرداری تەمەنی خۆم نیم
بەهای جوانییەکان ،
ئێستاش بوونم پێك دەهێنن
من تا ئێستاش نەفەسی ئەوەم لە بەرماوە
گوڵ لە یەخەی ئەم زەمەنە نەخۆشە ،
ئەم زەمەنە ئیفلیجە بدەم
سەعات ،
بەرلەوەی ئەم زەمەنە
دواخاڵی ئەم چیرۆکە ڕەشە دانێ
راوەستە !

تەمتومانی بێ ئومێدی
بۆتە بەرگی ڕۆحی چادر نشینەکان
ڕێگا هەموارەکان
گەڕیدە عاشقەکانی
کردۆتە پەلە دەستی بەر بەڕۆچکەی منارە
سەعات ، بنوو
با ئەم ڕۆژگارە بێشەرمە ڕابوەستێ
نـــــان ..
ئۆف ، نان
من دەزانم بۆ ئەمڕۆ نان
پیرۆزترین مارشی ئەم سەردەمەیە
من دەزانم
بۆچی دڵەکان بوونەتە ئاوێنە
دڵەکانی ئەم سەردەمە
پڕن لە هەواو هەوەسی سۆزانی
سەعات ، بەر لە جودایی
نان و ئاگر
بەر لە ماڵاوایی مرۆڤ و شکۆ

راوەستە ،
گۆڕێك بۆ ئایندە لێدە !
بەسە.. بەس
مەرگی ئەم زەمەنە و
مردنی سبەینێ ،
کەرامەتی هەموانە !
میلەکە ، مان بگرە
بائەم بازارە ڕەواجی نەمێنێ
با دەرپێی ئەم ئا پۆڕایە
چیدی نەبێتە ناونیشانی
چیرۆکی ئابڕووچوونی
ئەم چاخە بێ بەزەییە
ئەمڕۆمان ، ئەژدیهایە
زۆربەمان سەرو گورچیلەمان
پێ بەخشیوە و
ئەو هەر برسییە
ئەمڕۆ ، نان
لە ناو سیسەمی هاوسەراندا

بۆمبێكی تەوقیتكراوە
سەعات ، راوەستە
با چیدی مۆرانەی
ئەم فەلسەفە سواوە
جەرگی ئەم جوانییە نەخوات
با چیدی ئەم پیرۆزییە
نەبێتە پێڵاوی نان و
نەفەسێكی دڵنیایی !
میلەكە ، مانبگرە
ئەم زەمەنە پولێك ناكات
ئەم سەردەمە ژەنگاویە
بایی ناڵی كەرێك نیە
با ئەم گەردەلوولە شێتە ڕابوەستێ
ئەم ولاتە ..
نیشتمانێكی بێزراوە
ئەم ژیانە .. گۆرانییەكە
گوێیەكان
پەنجەرەكانی خۆیان لێداخستووە

ئەم خاکە کەلاوەی خۆشەویستییە

وێرانەی عیشقە !

سەعات وەرە دوا بزماری تابووتی

ئەم زەمەنە ..

ئەم مێژووە ..

ئەم ڕووخانە داکوتە . *

تشرینی یەکەمی / 1995

* لە ژمارە (2163) ی ساڵی 1996ی ڕۆژنامەی(برایەتی) دا بڵاوکراوەتەوە .

خۆر لە ژورەکەی منەوە هەڵدێ

خەمی من ، ژورێکی گەورە
گەورە .. گەورە
بەقەد دڵی هەمووتـانە
کێ بـارانـی لـێ ونبووە ؟
هەور لە ژورەکەی منە
کێ لەدوای نێرگز دەگەڕێ ؟
بەهار لە ژوورەکەی منە
کێ بەدوای هەتـاودا وێڵە ؟
خۆر وا لە ژوورەکەی منە
لەژووره گەورەکەی مندا

جێگا ، جێگای هەمووتانە
لەهۆڵی دادگاکەی مندا
قەفەز جێگەی زۆربەتانە
دوودڵ مەبن
ژورەکەی من ، کەشتی نووحی هەمووتانە

ئامۆژگاری دەستتان بکەن
دەرگاکەی من ناکرێتەوە
کلیلەکەی لەباخەڵی چەپم دایە
ئەمشەو دەرگا ناکەمەوە !
ـ بانگەوازی خەمەکەی من :
کێ حەز لە شەوەزەنگ ناکات ؟
کێ گەردەلوول دەیهەژێنێ ؟
با بێتە بەر پەنجەرەی من
بە شانەی پەشیمانیی خۆی
پرچی ئەم خۆرە داهێنێ .. *

1993

* لەرۆژنامەی هەرێمی کوردستان ژمارە (38) ی 1997 بڵاوبۆتەوە .

له تاريكستانی شه‌ڕدا

(١)

خوله كێك و ..
سێ فلاش
چڵێكی شكاو و
ژماره‌یه‌ك گه‌ڵای وه‌ریو
پۆلێك گيانی به‌رز فڕیو !

(٢)

به‌م مۆسيقایه
ته‌نيا ئه‌هريمه‌ن سه‌ما ده‌كا
گۆرانيی منيش : نه‌فره‌ته له شه‌ڕ !

(٣)

مەرگ ..

هەموو خولەكێك مەرگ ،

هەموو ڕۆژێ مەرگ و

هەمو ساڵێ هەر مەرگ !

(٤)

ئەوە (مەرگ) یش دەڵێ :

تف .. لە شەڕ !! *

1997

* لە ژمارە (38) ی ڕۆژنامەی (هەرێمی کوردستان) ی ساڵی 1997 بڵاو بۆتەوە.

کزەی جەرگم و..خەمەکانی شەو

بۆا هێما ا ی کوڕم

جەرگم ، تۆ بنوو
با خەمی نانی بەیانیت
خەوی ئەم شەوی من بزڕێنێ
تۆ سەر بخە سەر سەرینەکەت
با منیش مشووری دەستەسرێك بخۆم
فرمێسکەکانی بەیانیتی پێ بسڕم
جەرگم ..

*   *

جەرگە ،
تۆ گەشتی خەونە ڕەنگینەکانی
خۆت بکەو
لەمن گەڕێ با لەم شەوگارە پایزییەدا
گەڵا وەریوەکانی
تەمەنی بێئومێدیم بژمێرم ،
جەرگم ..

خۆمن لەگەڵ
خەمە دڕۆوارەکانی خۆم خاراوم
بەلأم هەناسە گەرمەکانت و
ڕوحە پەپوولەییەکەت
ئەم ولأتەیان لێکردووم
بە دورگەی هاتونەهات

*   *

جەرگم ...چبکەم
من تەنها بەشی خەم دەکە ، و
تۆش خۆشەویستیت لیَ دەچۆڕیَ

*   *

جەرگم ..
هەموو ئێوارەیەك
ئێوارانی ئەم شارە
وا دەزانم شەو تەنها دەمێنمەوە
منیش وەك شار
لەبن خۆڵی مردوودا
ترس و تەنهایی گەفم لێدەکەن

بەلاّم شەوگاری ئەم شارە
هەزارویەك خەم
هەزارویەك چیرۆك
مەرگەساتی بەیانیم
دەکەنە تابوتێکی جەنجاڵ !

* *

جەرگم تۆ بنوو
بامن بەدیار خەمە داگیرساوەکانی خۆمەوە
یاداشتی برسێتی تۆ و
ئەم گەڕەکە بنووسمەوە
تۆ بنوو و
بامن دڵی ئەمشەو
بەکارەساتی سبەینێی دۆزەخی
بدەمەوە !

.. کزەی جەرگم *

1997

* لە ژمارە (21) ی ساڵی 1997 ی پاشکۆی (ئەدەب و هونەری برایەتی) دا بڵاوبۆتەوە .

کــــۆچ

ئەم سەفەرەت .. کۆستم دەخاو
بەهاری دڵم زەرد دەکا
پێم وایە قەت ناتبینمەوە
شەرتە دوای تۆ هێندە بگریم
هەتا ئەسرین کوێرم دەکا !

*　　*

تۆ بێئاگای لە برینم
لە پی دەستت بکەوە بۆم
هانێ هەردوو گلێنەکەم
با لەدوای تۆ
دیداری هیچ کەس نەبینم !
ئەی بۆ دەڵێن : ماچ شیرینە ؟؟
(ئەوەی جارێ بکا ماچێ

قەت تامەکەی لەبیرناچێ) *

ئەدی بۆ لە جودابیدا
کام دوو لێو شیرین و ئاڵە
ماچی وەکو ژەهر تاڵە ؟!!

من ئەمڕۆکە
مەشخەڵێکی هەڵایساوم
خۆ نە ئارامی (ئەیوب) و
نە ورەی مەزنی (سیزیف)
بەرگەی ئەم ژانەم پێدەگرن
لەماڵاوایی ئەمڕۆتا
بە جۆرێك کوڵم هەستاوە
خەریکم دەبمە دڵۆپێك لە فرمێسك
دەڵێی قەت پێکناگەینەوە
نەك هەر ئەوە
دەڵێی هەموو خەڵك دەمرن !

1990

* دەربڕینێکی مامۆستا (هێمن) ە .

بۆ لێوارەکانی غوربەت

بۆ هاوڕێی شاعیرم (دڵشادی عومەرکاکی)

دەزانم ئێستا لەوێ
لە جیاتی (شەکرە بەفرێك)
ئاسمانەکەت ،
لۆکەیەکی پەڕەکراوە
چاوە بێدارەکانت و
دیدە بێروون ئاساکانت
سۆراغی وڵاتێکی دۆزەخی دەکەن
ئەو وڵاتەی ،
ڕقت لە دیتنی هەستا و
بە شێنەیی ، ئەو دڵەکەت بەجێهێشت
نازانم تۆ ،
ئێستاش (دەفە) کەی جارانی و
دەهەژێی و
ڕۆحت فرمێسك دەڕێژێ ؟؟

ئێستاکەش شەوەکانی تۆ
وەکو چاوی شین و مەنگی
دەریاکەی ئەویٚ خامۆشن ؟؟
خەونەکانت ، تا هەنووکەش
هەر بێڕەنگن ؟؟
دڵە گیان ، تۆ
لەبەر خەونی دیدارێك و
خەم و پەژارەی جودایی
خۆشەویستە دڵڕەقەکەت
لە کۆڵانێکی قوڕاوی ئەم وڵاتە،
سەفەر لەگەڵ خۆی لوولیدای
کەچی ماڵاوایی دوێنێت
لە خەرەندی مەرگەساتی
غوربەتێکی کوشندەدا
دەتکا بە قوربانی عیشقێك
بۆتۆ خەمە و ، بۆمنیش خەم .. ** هەولێر / 1998

* لە ژمارە (94) ی ساڵی 1998 لە پاشکۆی (ئەدەب و هونەری برایەتی) دا بڵاوبۆتەوە .

** ئەم شیعرەم بە ئیلهامی شیعرێکی (دڵشاد) بە نێوی (ماڵئاوا) نووسیوە .

سەفەرو خەمێکی دیش

مەرۆ ..
ڕەشەبای ئەم مەرگە
حەسرەتی ئەم توانەوەیە
ئەشکی غوربەتم پێدەڕژێن !
ئەمە گۆرانییەکە
ئەوینێکی شێتی لێدەچۆڕێ
نزاو نووزەی ئەم خەمە
نەفرەت لە پەنجەرە دەکات
درووود بۆ چرپەکانی ژووان دەنێرێ .
لەگەڵ هەر پێ هەڵبڕینێکت
ترپەیەکم زیاد دەکات

لەگەڵ هەر ئاوڕێکت
مردوو شۆڕێك ،
گۆڕ هەڵقەنێك
بە پۆلەی نێو نامەیەکم دەنێژن
خەمی سەفەر و .. خەمی نان !!
یادی بەخێر ، سەرێکم هەبوو !!
مەڕۆ..
با تەنیا نەبم
با منیش نەڕۆم .. *

دوا شەوی / 1997

* لە ژمارە (4) ی ساڵی 1998 ی گۆڤاری (نووسەری نوێ) دا بلاوبۆتەوە و برای نووسەر (ئەحمەد سەلام) کردوویەتی بە عەرەبی.

نەورۆزی ئێمە

ڕۆژێکی تازەی تەمەن ئەمڕۆیە
گەشە دەخاتە ڕەنگوڕوخسارم
جەژنێکی گەلێك بەرز و پیرۆزە..
نەورۆزە دایکی کۆرپەی بەهارم
لەمڕۆژە جوانە هەستم دەبزوێ
پەیڤی ڕەنگاورەنگ دادەبارێنم
دڵی هەریەکێ کە ئەویندار بێت
بۆ دڵبەرەکەی دادەخورپێنم
گیانە دیاریی من ئەمڕۆکە بۆتۆ
چڵێك نێرگزی چاوگەش و جوانە
میداڵی یەخەی ئەم سروشتەیە
شاگوڵی شۆخی ئەم کوردستانە
نەورۆزی ئێمە ڕووگەی ئێمەیە
پەیامی جوانی و بوون و بەهایە
منێك کە عەشقی ڕۆژێکی وابم
هەرچی کە بیڵێم جوانە ، ڕەوایە

1983

داستانی ژیان

زەمەنێکە .. ڕۆژە ، شەوە
ژیان ئاوازی گەرووپێکە
ئاهو نالەی بێدارییەو
تاسەی لایەلایەی خەوە
زەمەنێکە..
ژیان گەلایەکی ناسکە
گیرۆدەی وڕەی خەزانە
یان زەلکاوێکی بۆگەنەو
گەرماوی ماڵی سوڵتانە
زەمەنێکە ..
ژیان دڵۆپە ئارەقێکی
ڕەش و شینی ناوچەوانە
یان ورگی زلی بەدفەڕو

قسەگەورەی دیوەخانە
زەمەنێکە..
ژیان بارێکە
لەسەر پشتی زۆربەمانە
هەیە زرینگەی ئاڵتون و
بریسکەی خشڵ و لەرزانە
سەمفۆنیاو مۆسیقایەتی
زۆریش هەیە کەسەر و ڕەنج
برسێتی ، دوورە ولاتی
کەلاوەکۆن ،مەرگ.. بەش وجێگایەتی
زەمەنێکە ..
شمشێر خوێن لە برین دێنێ
ڕەنگی بەفر ئاڵ دەنوێنێ
سێدارە بەژنی هەر بەرزە و
مەلی گیانی هەزارەها هەڵدەفڕێنێ
ئەوەی ناویان لێناوە (هەق)
نەیتوانیوە شمشێر کولکا
نەیتوانیوە ئاڵیی بەفر بپەڕێنێ

نەیتوانیوە پەتی ستەم بچڕێنێ
زەمەنێکە ..
ژیان کانیاوێکی سازگارە
تینوو جامی تێهەڵدێنێ
ئەوەی تێرە دەیخواتەوە
نانی گەرم
گرەوێکە.. قومارێکە
کێ فێڵباز بێ ، کێ پیاوکوژ بێ
دەیباتەوە !!
زۆر لەمێژە ..
گوێمان لە بالۆرەیەکە
سەدای (مافی مرۆڤ) دەچڕێ
گوێمان لە بالۆرەیەکە
کە (ئافرەت نیوەی کۆمەڵە) و
دەبێ وەك پیاو .. بژی ، بمرێ
دەڵێ دەبێ (کۆتری سپی) بەس سەر ببڕێ
(پێشبڕکەی چەك) ڕابگیرێ
کەچی دیارە

هەمووشتێك پێچەوانەی (ڕاست) گوتراوە
(مافی مرۆڤ) ژان و ئەشکە نجەو ئازارە
(ئافرەت) هەر سێبەری پیاوە
باroot و ئاسن و ئاگر
هونەرێکە ناوی (زانست) ی لێنراوە
(پێشبڕکەی چەك) نەك لە زەوی
لە جەنگی ئەستێرەکاندا ، ئاسمان دەکاتە یاریگا
چارەنووس لەناوبردنە و ،
(قڕتێخستن) بۆتە ڕێگا !! *

1987

* لە ڕۆژنامەی هاوکاری ژمارە (883)ی ساڵی 1987 بڵاوبۆتەوە .

تۆ ڕێبواری دوو وڵاتی

پشتت لە خۆرئاوا کرد و
ڕێت گرتەبەر
بووی بە ئاشنای گەڵا و تاوێر
ئامادەبووی بەخوێنی خۆت
ئارایشتدەی بەژنی شمشێر !
بێباکانە بە زینووی ژانا هەڵزنای
وەك دڵی مۆم
بۆ شەوانی ژوان دەسووتای
سروودی خۆشەویستی بوو
خەندە و فرمێسك و ئاواتت
عیشق لە لات پەرستگا بوو

شیرینیت لە خەمی تاڵی
ڕەشایی ئەم شارەدا بوو
بە گژ هەموو گەردەلوولێکدا دادەچووی
خەم ، دەبوو بە خوێنی گەشت
دەبووی بە خەم
بەترپەی دڵ لەگەڵ دەنگی
(چەکوچ)دا ئاوێتە دەبووی
ڕۆیشتی .. ڕۆیشتی
تا بە لوتکەی گەورەترین خۆشەویستی و
گەشترین ئاوات گەیشتی
ئەو ئاواتەی بەندەرێك بوو
لە ڕێبازی کاروانی تۆ
ئەو بەندەرەی دڵخوازت بوو
دوا هەوار بوو بۆ ژیانی تۆ

* *

ئەمجارەیان تۆ ڕێبواری
تەمەنێکی بێ سنووری
ئەمجارەیان ،

پەیامهێنەری ئاژانسی
کیشوەرێکی ڕووبار سووری

*   *

لەو کیشوەرە شوورە نیە
کەس نازانێ بەندیخانە چۆنە ؟ چیە ؟
تۆ نابیستی :
ئەمە نێرە ، ئەوە مێیە
ڕەش و، سپی
ئەوە کێ یە ؟
دەنگ زولاڵە
شیرینە هەر شتێ تاڵە
تێرە ..سەرفرازە ..شادە
ئەوەی لێرە کەساسە.. پیشەی سواڵە
ئەو هەوارە مەڵبەندی شانازی ئێمەی
ئەوینی خۆر هەڵگرتووە
ئەو جێگایە میداڵی نەمریی تۆیە و
بانگەوازی خاکی ئێمەی گرگرتووە

1987

میوانــداری

دوێنێ شەو .. وەك شەوانی دی
بە تەنهایی لە ژوورە تاریکەکەمدا
بەدیار مۆمێکی گەشەوە
بۆ ژوانی شیعرێکی توورە
دۆش دامابووم
بە نامۆیی لە گەڕەکی
فەرهەنگی خەمێکی دژوار
لە پەنجەرەی ئەندێشە تەواو ڕامابووم
لە ناکاودا تەقەی دەرگا بێ قفڵەکەم
ڕایچڵەکاندم
ڕا پەڕیم و تەماشامکرد

چارەی هەڵبەستێكی تۆقیو
میوانداری بۆ ڕەوایە
بەلاّم داخەكەم كە زانیم
فیكە فیكێك بۆ ڕەشبەڵەكی
تارماییی كووچەو شەقام مۆسیقایە
زوو هەستم كرد ئەو هەڵبەستە
بە هانای هەناسەی سارد و
نامۆیی ئەو شەوەم نایە
چونكە من زۆر چاك دەمزانی
(شیعری یاخی)
نەك لە حەسحەس ،
لە بوومەلەرزەش هەڵنایە !!

1987

من له نێوان هێمنیی تۆ و ..
هەڵچوونمدا

ئەوا هاتی ..
له هاتنتا هەستم دەبێته دەریایەك
فێی لێدێت و
کەشتی نیگا گەرمەکانت هەڵدەلوشێ
له هاتنتا ..
دڵ دەبێته هەناوی پڕله گەردەشی
ئەو شەقامەی پێکی رەوتەکەت دەنوشێ
هاتنی تۆ
شنەی حەزێکی شیرین و
ئاوازی بەستەی ئاخمە
دیداری تۆ
تەڵقینی مردنی خەم و
ژان و پەژارە و ئاخمە

نازدارەکەم ..

من لە نێوان هێمنی تۆ و هەڵچوونمدا

سەرم گەرمە

سەرم گڕی ناخیخۆم و

ساوای کۆشی چاوانی تۆی پڕلەشەرمە !

لەیادمە کە دەهاتی

شەونمێك بووی مژدەی گزنگت دەهێنا

شەماڵێك بووی

لە خوار گەردنی خاچەوە زرینگەی زەنگت دەهێنا

ئێستاش لە جیاتی گزنگ و

زرینگەی زەنگی بەیانیت

دەریایەکی شین و مەنگی

کەروێشکە دەکا شەپۆلی هێمنیی

شەنگی و جوانیت ! *

1989

* لە گۆڤاری بەیان ژمارە (165) ی ساڵی 1990 بڵاوبۆتەوە .

نامــــه

لە گڵنجانێك كارمدەكرد
بەردەنووسێكم دۆزیەوە
لێی نووسرابوو :
(ئەمە نامەی ئەهریمەنەو
بۆ دۆستەكانی نووسیوە)
بەڵام لە پێش خوێندنەوەیدا
یەكێك خاوەن ناو و دراو
هات بە پڕتاو
گوتی : (ئەو سپاردەی لاتە
بێنە .. كوانێ ؟)
منیش بەبێ ململانێ
گوتم هانێ !

1985

شیعرو خوێن

چاوەکانم وشکبوون و
دڵۆپێکم پێنەماوە
چیت بۆ بگریم ؟
خوێن .. یا شیعر !
هەتا دوێنێ گەڵایەکی
ڕەنگ زەردی نیوە مردوو بووم
بە کزەبایەکی هێمن
بە نمەنمی بارانێك .. هەڵدەوەریم
ئەمڕۆ وەکو دوێنێکە نیم
پەڵەی خەمم بە تەوژمی
فرمێسك ناشۆرێتەوە !
ئەمڕۆ وەکو دوێنێکە نیم
یادی ڕابردووی تاڵی من
بەهیچ لەبیرناچێتەوە !
ئەی خۆشەویستەکەی من و دەوروبەرم

ئەمڕۆ هاتووم ، دەروێش ئاسا
ئەگەر نەشتوانم بتخەمە
قوژبنێکی کەشکۆڵەکەم
من دێمە گیرفانێکتەوە و
لە کفنەکەم
کۆترێکی‌خنجیلانە درووست دەکەم !

* *

چیت بۆ بگریم ؟؟
خوێن .. یا شیعر
خۆشەویستم ،
من پەروەردەی خەمێکی ئەوەندە گەورەم
ئەم جیهانەی لە کۆڵناوە
بۆیە هەر ئازارێك هەبێ
لە هەر شوێنێك ..
یا ئەوەتا دەمارێکم بۆی جولاوە
یان پەڵەی شیعرێکم داوە ! * 1989

* لە ڕۆژنامەی (ئاسۆ) ژمارە (١٠) ی ساڵی 1989 بلاوکراوەتەوە .

یەکەم هەنگاو و دواهەنگاو

لە من و تۆ
کامان دەستمان خستە ئەستۆی
شۆخی ئەوین ؟
کامان رووناکیمان خستە
سەر رێبازگەی تاریکی ژین ؟
لەو رێگە دوورو سەختەدا
کێ یەکەمین هەنگاوی نا ؟
یەکەم رستەی (خۆشمدەوێ)
کردە سروود
لە گەشتی مانونەمانا !
لە من و تۆ .. لە رێگادا
کێ هەنگاوەکانی شلبوون ؟

کیٚ چۆکی بەزینی دادا
لە هەورازی بەرە و خۆر چوون ؟
کیٚ کڕنووشی بۆ ستەمی
شەونخوونی وتەنیایی شەوگاری خۆی برد ؟
کاممان لە گەڵ خۆشیی خۆیدا
بێباك دەژیا و لەگەڵ مردنی ئەویدی
ئەمیش دەمرد ؟
تەنها من بووم
منی دوور لە هێزو تینی
ماسوولکە و هونەری کوشتن
منی خاوەن سۆز و گیانی لە خۆبووردن
من بووم لە شەوانی تووشی ڕێیەنداندا
لە تیغەکان یاخی دەبووم
دێوانە ئاسا بە ناخی
شەوانی یەڵدادا دەچووم !
کەچی ئەوا
بیٚ تۆییم بۆتە ئاوازێك
پەیامی زامێکی سەختی هەڵگرتووە

بە بێ تۆ بوومە ڕووبارێك

جودایی ، ئامێزی هەرچی دەریا هەیە

لە ڕووی مندا دا یخستووە

بەڵام بڕیارێکە و داومە

سەرم سەرێکە و هێناومە

مەحاڵە بگەڕێمەوە

تا وەکو کلۆیەك شەکر

لە ناو پێکی تاڵیی تۆدا دەتوێمەوە (*

1988

* لە گۆڤاری کاروان ژمارە (66) ی ساڵی 1989 بلاْوکراوەتەوە .

ئاونگی خوێن

ئەمڕۆ دەمی دەنگی شادی
زمانی نووزەی بڕاوە
ئەمڕۆ قوڵپی ناڵە و گریان
لە قوڵایی قوڕگی جیهاندا سواوە
کزەی جەرگی هەزارەها
لەبەردەم چارەی دزێوی گەردەلوولدا
وەکو داوەڵ هەڵخراوە
هەروا ئەستێرەی گیانەو
بە ئاسمانی مەرگا دەکشێ
ئەم پەیامە هاوارێکە کپکراوە
ئەم تابلۆیە ،

ناوچاوانی ئەهریمەنە و
تفی مێژووی پێداکراوە !
من خۆم ئەمڕۆ
دۆستی نزیکە پەژارە و زام و شینم
من ئەمڕۆکە
تاسەی سەدان پێناوی ئەم کوردستانە
پە نجەی ڕەشی
دەخاتە سەر ئەوکی ژینم
چونکە ئەمڕۆ
لە چاوی خوێنتێزاوی (هێرۆشیما) دا
دلۆپە ئاونگەکان و
جۆگەی سووری خوێنی دلی
شاری (هەلەبجە) دەبینم !

1988

چرۆی ئەوین

بۆ (سۆما) ی کوڕم

پەیامی نویٚ ، ئەی زمانی سرووشتم
چرۆی سەوزی بەهاری ژینی تــازەم
چە پکە سۆزی دڵەی ئارام نەگرتووم
ئومیٚدی بەرز ، ئاواتی بیٚئەندازەم

تۆ بەرهەمی عیشقیٚکیپاك وگەورەی
زایەڵەی سەدایەکــی زۆر بە جۆشــی
میٚژوویٚکی بەخویٚنی گەش نووسراوی (
بەستەیەکی پڕ لە چیٚژو خرۆشـــی

تۆ (سۆما) ی چاوێکی شەوانی سەختم
دەتکرد بەراوی خەمە سەوزەکانـــم
ئەو چاوانەی لە هەر دیدەنییەکــدا
هەڵیاندەڕژاند نهێنی ڕازەکانـــــم

تۆ مێلاقەی ئەو کێوە سەختەی کەوا
بێبــاك بووە لە زریــان و کرێـــوە
ئەوێستاش تۆ بەگەشی وئەو بەبەرزی
سروودی گەورەیی دەچڕن بە پێـوە !

1988

* لەڕۆژنامەی (هاوکاری) ژمارە (1113) ی ساڵی1989 بڵاوکراوەتەوە .

بۆ عاشقەکەی نان و شیعر

بۆ شاعیری جوانەمەرگ

(محەمەد حسێن هەڵەبجەیی)

هەتا ژیای
نان ، نێچیری ڕاوی تۆ بوو
هەتا ژیای
شیعر، بزەی لێوەکانت و
ئەشکی گەرمی چاوی تۆ بوو
ئەی شاعیری شارەکەی خەم
هەتا ژیای
ساتێك هەدادانت نەبوو
دەتگوت مەلی ئاسمانی شین تەیدەکەی
دەتگووت ئەوە عاشقە شێتەی
لە دەریای ونبوونی خۆتا مەلە دەکەی !

*   *

شاعیرەکەی وڵاتی خەم
من دەمزانی
تۆ شەیدای گڕ و بڵێسەی
تۆ لە باوەشی ئاگردا
نان و عیشقت بەدیدەکرد
هەر بۆ ئەو نان و عیشقەش بوو
هەموو ڕۆژێ هەزاران جار
کڕنووشی خۆشەویستیت بۆ ئاگر دەبرد !

* *

شاعیرەکەی جیهانی خەم
مێژووی تەمەنی کورتی تۆ
شەرمەزاری گەورەیی هەستونەستێکە
لە منداڵدانی دەروونی بەرینتدا
چرۆی سەوزی دەرکرد بوو
شەرمەزاری گەورەیی هەستونەستێکە
پەی بە نهێنیی ژیان و
بەختیاریی مرۆڤ برد بوو !

* *

تۆش هەرگیز نیگەران مەبە ..
خەمبار مەبە ..
مێژووی تەمەنە کورتەکەت
بە شەرمەزاری و ڕاستگۆیی
گەواهی بەرزیی تۆ دەدا
ئاگر تەزووی چێژو نەمری
بە نان و شیعری تۆ دەدا
ئەی شاعیری (هەڵەبجەی خەم) ! *

1989

*محەمەد هەڵەبجەیی شاعیر، هاوڕێم بوو ..بەداخەوە لەساڵی 1989 لە سلێمانی بەکارەساتێک گیانی لەدەستدا .

بۆ شۆخەکەی کەنار دیجلە

ئەمشەو ..
جوانترین شت کە دیبێتم
وێنەکەت بوو
ئەی شۆخەکەی کەنار دیجلە
ئەمشەو هاورێیەکەم
جگە لە هەڵگرتنی مەشخەڵی عیشقت
گوڵی مژدەی
هەواڵی جوانیی تۆی لە یەخەدا بوو
ئەمشەو هاورێیەکەم
جگە لە سووتانی ناخی خۆی
هەواڵی شێتی و ونبوونی منی هێنابوو
*　　　*
ئەمشەو تەنها
من و پێنووسەکەم بێدارین

خۆ خەمی ئەو هاوڕێیەم
منیشی خوارد !
بەلاّم نیگەران نیم
ئەوا ، پێکێکم لە خوێنی دڵی
پێنووسەکەم بۆ تۆ نارد !

*　*　•

ئەی نەورەسەکەی
لێوار دیجلە
کە هاوڕێیەکەم چیرۆکی تەزوو بەخشی
دواژوانی دواشەوی خۆی
لە نزیك شەپۆلەکاندا بۆ گێڕامەوە
مِن لێرەوە ، سووتام.. سووتام
هەتاوەکو هەموو لەشم بوو بە ئاگر
نەء.. ببوورە
نەك هەر خەمم
هەموو گیانم بوو بە شیعر ! *

1989

*لەرۆژنامەی (پاشکۆی عیراق) ژمارە112ی ساڵی 1989 بلاّوکراوەتەوە .

بەشی دووەم لە :

بۆ شۆخەکەی کەنار دیجلە

•

ئەمشەو منیش
فارگۆنێکی شەکەتم و
هەناوم پڕ ڕاز و ئاواتی پەنهانە
ئەی شۆخەکەی ڕۆخ دیجلەکەم
ئەمشەو جودا لە شەوانە
دیدارت تاتی نوێژی
نزاو شەیدایی و سووتانە !
کە دەمدیتی
گۆنا زەرد و سیس بووەکەت
ڕازی غوربەتی دەدرکاند
کە هاوڕێکەی خۆمم دەدی

چەقۆی پەرۆشی و
خەنجەری بێئارامی
بۆ ساتێکت
لە ملی تەمەنی دەخشاند
من پڕ بە دڵە گەورەکەم
نەفرەتم لە پایز دەکرد
پێڵاوی ڕق و تووڕەییم
دڕکی ستەمی پێشێل دەکرد
*　*

شەو ڕاشکا
من لە گێژاوی ئاڵۆزی خەمی خۆمدا و
تۆ لە حەسرەت
چەند چرکەیەك سەرفرازیت
شیعر دەستەو یەخەم بووە
ئاخ .. کە ژانێکی دژوارە
ژانێکە ، هەرگیز نامرێ
باوەڕ ناکەم
باوەشی هیچ شیعرێکی من

کسپه و سۆزی تۆی ناسك و

بۆنسۆی ناخی برژاوی من وەخۆگریٚ

*　　*

گەلاٚ زەرد باوە سیسەکەی

کەنار دیجلە

تۆ گیرۆدەی خەزانیٚکی زۆر دڕندەی

تۆ زامداری تیغیٚکی یەکجار بڕندەی

بەلاٚم چبکەم ؟

من لە یەکەم دیدارتدا

بۆ جوانیت ئەژنۆم شکابیٚ

کوانیٚ توانای ئەوەم هەیە

ئەو پیٚوەندە بپچڕیٚنم

لە ئەستۆ و گەردنتدا بیٚ ؟ *

1990

* لە(پاشکۆی عیراق) ژمارە (140) ی سالی 1990دا

بلاٚوکراوەتەوە .

ڕۆیشتن

سبەی دەڕۆم
دەڕۆم و .. دەگەڕێمەوە
نیگەران نیم لەم چوونەمدا
هێشووێك بیرەوەری و خەم
بە چڵی ناسكی دڵمەوە هەڵواسراوە
سبەی دەڕۆم
خەمبار مەبە ،
دەڕۆم و .. دەگەڕێمەوە
بۆ كولافەی خەمە جەنگەڵیەكەت دەبی ؟
هەر تۆ عیشق
متووی دیداری نەكردووی
خەفەت مەخۆ
من ڕووبار نیم
دڵنیابە دەڕۆم و .. دەگەڕێمەوە !

1989

سروودی خوێن

چاوم لێیه
پا پۆڕی کاروانی ئێمه
دڕی به دەریای ڕقاوی
دڵی ئەم ولاّته داوه
چاوم لێیه
ئاسۆی ڕووناکی ئازادی
پڕشنگی ڕەنگ وەنەوشەیی
به بناری سوور و ئاڵی
دڵی ئەم خەباتی داوه
دەبێ هەرچی عیشق زامداری کردبێ
شەیدای ئەو شۆخه نەبووبێ

لە ئەشکەوت لە دایك بوو ؟
لە ئەشکەوتی هێلانەی کەوبارِی کوێستان
ئەی ئەوە نیە
بۆنکرِووزی دڵی هەژاوی هەڵە بجە
دالأشی خستۆتە ئاسمان ؟!

*   *

من دەخوێنم ..
دەچریکێنم ..
لە قورگی کەوی ئەم لووتکە زیوینەدا
ئاوازی ئاگر دەچێنم
ئەی ئەوە نیە
من لە ئامێزی پرِ هیوای
سێرەی برِنەوی پێشمەرگە
مەرگی ئاهەنگی سەیوان و
خونچە سوورەکانی (بارزان)
وەك تەمتومانی ژەهراوی
دۆڵی بالیسان دەبینم ..؟

*   *

هەموو ڕۆژێ
لەگەڵ گزنگی بەیاندا
دەنگی (شڤان) وەکو گوڵمیخ
بە ناخی دڵی لاوانی ئەم شارەدا دەچێتە خوار
هەموو ڕۆژێ
سەرنجی ئاوارەی (پەشێو)
شنەی دێنێ بەسەر مەزرای
زەرد هەڵگەڕاوی ئەم خاکە ..
بۆ نابیستن (بەردەشانی)
دەمی بەیتی
کردۆتە قەدپاڵی سەوزی
ئەم (ئاسۆس) ە و
گڕی زێڕینی دژواری (بابەگوڕگوڕ) دەیسووتێنێ ؟
بۆ نابینن ؟
(ڕقی پیرۆز) ی پڕسۆزی (مامە هێمن)
پڕچی دارستانی بەڕوو دەبرژێنێ ؟
ئەمن سەودای ئەوینێکم
بەرە بەرە لە قوڵایی پەنگ خواردوویدا

دەتوێمەوە
شەیدای بیرێکی پیرۆزم
وردە وردە لە ناخیدا
شی دەبمەوەو دەکرێمەوە !
ئەوینەکەی من .. ڕاستییە
بیرو باوەڕی پیرۆزم
مردنێکی مەردانەیە و
قوربانی ژیانێکی تازە و
هیوای بەرزی سەربەستییە

1990

* شڤان : شڤان پەروەر.

* پەشێو : عەبدوللا پەشێو.

*بەردەشانی : عەلیبەردەشانی.

* رقی پیرۆز : شیعرێکی مامۆستا (هێمن) ە .

گـــريان

که من دەگريم
که تۆ دەگری
هەردووکمان دەبينە ڕووبار
ئێستا زانيم :
کاتێ که ڕووبارێ بگری
گڕيش دەگرێ !
* *
که من گريام و تۆ گريای
زەوی سووتا
ئاسمان سووتا
يەکسەر زانيم .. پايز دەمرێ !

1986

دووریت لە تەنیا شەوێکدا

شەوە .. تریفە لە وەنەوزدا
شەرابی کۆچی وا دەخواتەوە
بە ئاوی ساز و ڕوونی کانیاو
گلێنەی سوێری خۆی دەشواتەوە

لەم شەوە زەنگەی ئەم دەوروبەرە
تەنیا هەر ئەوبوو هاودەمی گیانم
هاوبەشی خەم و ماتەمیم ئەو بوو
هاوڕێی تاقانەی شەوی سووتانم

وا ئەویش ڕۆیی .. ماڵاوایی کرد
پێینۆشیم بادەی تاڵــی جودایی
لە ساتێکی پڕخامۆش و غوربەت
بوومە هاوەڵی دنیای تەنیایـــی

ئازیز ئەمشەویش وەك شەوانی زوو
دووریت گرێکــە لە سینەمدایـــە
تەنهــا بە یادی ژوانـــی جارانت
نەبێ ، دڵ هەرگیز ئۆخژنی نایە

ژانی دووربیت بۆم وەك زیندانێکە
تاســـەی ئازادیـم دەکاتــە ڕازێ
کێ هەیە ساتـــێ بێ دڵبەرەکەی
ئۆقرەیەك بگرێ و مەرگ نەخوازێ (*

1986

*لەگۆڤاری (کاروان) ی ژمارە (50) ی ساڵی
1987 بڵاوکراوەتەوە .

گوڵە پایزی

لەم وڵاتە
لە وەرزی گەڵاڕێزاندا
بناری چیا سوور دەبێ
گەرووی سروودبێژ دەنووسێ
گوڵ دەوەرێ ..
بێزاری بێ سنوور دەبێ ..
بەرەبەیانی دوێنێ بوو
لەو بناری (کێوەرەش) ە
چەند بێچووە شێرێکی چەلەنگ
چڕنووکیان لە دڵی ڕەشی ستەم چەقاند
بژاری ژەهراوی و پیسی
مەزرای ئەم شارەیان سووتاند
پشتی ئەهریمەنیان شکاند

هەموو خەڵك كەوتنە شادیٚ
گوێی دەشت و كێو ئاوالاٚ بوو
بۆ شەپۆلی سەدای بەسۆزی ئازادی
بەلاٚم هەزار داخ و كەسەر
لەو ڕەوە شێرە گیانبازە ،
لەو ڕێبوارانی هەورازە ،
لەو كۆمەڵە ژیان خوازە ،
شەش قارەمان
شەش ئەستێرەی گەشی ئاسمان
خوێنی گەشی خۆیان بەخشی
بەگەردنی كێوەكەم و
بە ڕوومەتی زەردی خەزان
تاكو ڕۆژگار وانەزانیٚ
خاكی كوردان بیٚ بەهارە
هەتا ڕەقیب وا تێنەگا
زێدی كاوە ،
بەبیٚ گوڵاڵەسوورەیە و
ڕووی پایزی پێوە دیارە !

1984

ئە نجام

بەرەو هەناوی کارخانە
لە ناو پاسێکی وەکو خۆت
لەرزۆك و شەکەت دانیشتووی
لەو شەقامەی ئەوبەرتەوە
هاواری گزۆزی توورەی دوا ۆدێلێك
تێکەڵ بە هەناسەی سارد و
نەرمت دەبێ ..
تۆش بەڕێوە
بیرێکی قووڵ هەڵتدەگرێ :
(تۆ دارتاشێکی دەبەنگی و
منیش تابووت
دڵنیابە
ئامێرم کەژاوەی کۆچی
تەرمت دەبێ) !

1986

شیعر و سووتان

شەو درەنگانێکە و سەرم
بۆتە تۆپی
گۆڕەپانی یادەکانم
هەتاکو درەنگتر دەبێ
پتر هەست بە نامۆیی و تەنیایی دەکەم
ئەرێ ئەوە بۆچی ئەمشەو
دەرگا کلۆم دراوەکەم
یەك دوو جار ڕاناتەکێنی ؟!
دە وەرە دەی
خۆ من قینم لە تەنیایی دەبێتەوە
وای ، لە زەبری شەوی ئاوا
هەرچی کۆنە زامم هەیە
لە ناخەوە دەکوڵێتەوە !
من لە شەوانی وەك ئەمشەو

تەنها شیعر هاودەنگمە
تەنها بۆنی گوڵی شیعر
خەم ڕەوێن و سفتوسۆی دڵی تەنگمە
دە وەرە دەی
پەریزادە بێخەمەکەم
وەرە و ڕاژێنە لانکی سەری مەستم
وەرە و تاوێك ، تەنها تاوێك
بمبەخشە بەم دڵەی پەستم
دە وەرە دەی
با شیعرێکم داگیرسێنم و
هەست بە تەنیایی کردنم لا نەمێنێ
خۆشمدەوێی ، بڕوابکە خۆشمدەوێی
دڵنیابە ،
ئەوەی یەکێکی خۆشنەوێ
دڵیخۆی بۆ ناسووتێنێ (*

1990

*لەڕۆژنامەی پاشکۆی عیراق ژمارە(138) ی
ساڵی1990 بڵاوبۆتەوە .

یاخیبوون

ئەمڕۆ دڵی گەورەی دەریا
زۆر تەنگ بووە
ئەمڕۆ مەندیی وەك گرکانێکی فێدار و
پڕ تووڕەیی لێهاتووە
دەریا ، ئەمڕۆ
بیرەوەری ساڵەکانی گڕگرتنی
کیشوەری بەفر و کرێوە دەکاتەوە
بە شە پۆلی یاخیبوونی
لیستی ڕەشی پڕ تاوانی
ئەم(هیتلەر) ە دەشواتەوە !

*   *

ئەی دەریا گیان ،
هەرچەند هاتووم
بەلام منیش دەستەبەستم
منیش دەروون پڕ لە گڕم
لێمگەڕێ با
قە تماغەی زام هەڵنە پچڕم
بەلام گیانە ..
بەڵێن بێ ، بەڵێنی کوردێك
کە چوومەوە سەرگوزەشتەی
بۆنسۆی هەناوی بیابان و
هالاوی تۆی دڵ پڕ برین
ببەم بۆ کوێستانەکەم و
بیکەم بە یەکەم پەیامی
بەرەبەیانی ڕاپەڕین ! *

شووباتی 1991 / کوێت

* ئەم شیعرەم لە ساڵی 1991 لە نامەیەکدا لە(کوێت) ە وە بۆ خاتوو (کەژاڵ ئەحمەد) ی شاعیر نارد بۆ کەلار، لە وەلامی نامەیەك و چەند شیعرێکی ئەودا کە بۆی ناردبووم بۆ ئەوێ ..

دوو بانگەواز

* (.... ی ئادار) :
بانگەوازە ..
لە بڵندگۆی ناوشارەوە :
(بۆ ئەو کەسەی مەردی چاکە و
گرووپی خوێنەکە (A) یە
زۆر پێویستیمان بە خوێنە
زامدارێکە و
لە قاوشی نەخۆشخانەیە ( )

* (5 ی ئادار) :
بانگەوازی ئەمجارەمان
لە هەناوی گڕ تێبەربووی
ئەم خاکەوە ،
لە جەرگ و دڵی سووتاوی
ئەم دایکەوە :
(بۆ هەمووتان
بۆ سەرجەمی گرووپەکان
پێویستیمان .. بە جۆگە ، بەزێ ،
بە دەریای خوێنتان هەیە !!) *

رانیە / ئادری/ 1991

* لە ژمارە (1) گۆڤاری 5 ی ئازاری 1991 بلاوبۆتەوە .

قەندیل

قەندیل ڕیشە
ئەمساڵ سپیترە لە پار
قەندیل گومبەزی ڕووشاوی
نێوان چوار منارەکەیە و
پەرستگایە بۆ خەڵکی شار
من هەڵۆیەکی قەندیلم
هەموو ڕۆژێ
لە سەر لووتکەی سەرکەشیەوە
باڵم دەشکێ و دەکەومە خوار
کەچی ئەو هەر سەری بەرزە و ..
بەفریش ماڵاوایی ناکات
هەتا دوا هەناسەی بەهار

1979

کــــۆڕەو

ئەمڕۆ ڕەوە
ڕێگا دەڵێی
تەسبیحی ئەسرەوتی شێخە
لەم ڕەوەدا
گیانی عیسا بۆ بەرزییە و
لەشی هەڵواسراوی مێخە
ئەمشەو شەوی دابڕانە
من و ژن و منداڵە بێ نازەکانم
دەڕۆین .. دەڕۆین
دەڕۆین و کۆتایی نایە
هەموو شتێکمان جێ هێشتووە
تەنها بوخچەیەکمان پێیە
ئەویش سۆزی نیشتمان و
عیشقی ئازادی تێدایە !
ئەمڕۆ ڕەوی هەموو شتێکە

ڕەوی گیاندار..
ڕەوی مرۆڤ ..
ڕەوی بەفر ..
ڕەوی بارانە لە هەور
سەیرکەن ڕەوی ملیۆنە
لە زەبری ستەم و جەور !
هەرچی کوردە
یان لەگەڵ ئەم کاروانەدا
ڕەوی هەڵوێستی کردووە
یاخود لە زیندانەکاندا
کۆت و پێوەند ڕێی گرتووە !!
ئەمڕۆ ڕەوگە
بۆ خنکانی داگیرکەر
دەریای بێبنە
ڕەوگە مارش و
سروودی سەرکەوتنێکی
خوێناوییە و
تەڵقینی مەرگی دوژمنە !

نیسانی / 1991

لووتکــه

چیا گەڕا ..
بۆ بەردێك بیکا بە لووتکە
هەرچی بەردی بنـار هەبوو
هەریەك دەیگووت :
(ئەمە مافی ڕەوای منە)
یەکیان گووتـی :
لە ئـاوایی
من هەمیشە دەبمە دیوار
بەردێکی دی :
من خۆم کردووە بە بەردەبـاز
بۆ یارمەتـی ڕەوتـی ڕێبوار

بەردێکی دی گوتی :
لە وەرزی زستاندا
من باگردێنی سەربانم
لەگوندو شار
یەکێکیکە گووتی : منیش بوومە دەستاڕ
بۆ ژیانی دارا و نەدار
لەولاوە گاشە بەردێکی
تووڕە و بزێو
سەری لە سوێ هێنایەدەر
گووتی : (لووتکە شوێنی منە
چونکە من لە ڕۆژی گرِدا
بۆ پێشمەرگە بوومە سەنگەر) *

1991

* لە یەکێک لە ژمارەکانی ڕۆژنامەی (ئاڵای ئازادی) ساڵی 1991 بڵاوبۆتەوە ..

سروودی ٥ی ئادار

شاری ڕانیەی قارەمـــان
مەڵبەندی بەچکەشێران
ڕاپەڕی و دەستی وەشاند
سەرکەوت و دنیای هەژاند

دەروازەی ڕاپەڕیـــن بـــوو
پڕیشکی یەکەمـــین بـــوو
بۆ پێشمەرگەی کوردستان
نەعرەتەو هێز و تین بوو

له ڕۆژی پێنجی ئادار
ڕا پەڕین برسی و هەژار
به هێزی بیر و بازوو
ڕووخا قەلأی ستەمکار

ئەما ڕۆژی بێدادی
کوردستان کەوتە شادی
به خوێنی گەشی لاوان
بەراو کرا ئازادی

له بیتوێنی سەوزی ژین
گرکانی پیرۆزی قین
شەهیدان بوون بەنێرگز
بۆ بە هاری ڕا پەڕین
1992

*ئەم شیعرە لە لایەن هونەرمەندا (هیوا مستەفا) ئاوازی بۆ دانراوەو بۆتە مارشی ڕاپەڕینی ڕانیە.

ڕۆیشتن بەسەرئاودا و..
کوڕەکەم

بۆ (نوا) ی کوڕم

بابم خەونی بە منەوە دەدی
منیش بە کوڕەکەم
هەردووکیشمان بە خە نجەر و
چەند دۆنمێك زەوی بەراو
دوێنێ هەردوو پێم بەرە و لێوار
لێم جیابوونەوە
هەر ئەوەندە
شوێنەواریانم بۆ دیاریکرا
تا لە دەریادا نقومبوون
شوێنەواریان
لە شوێنەواری جووتە لێوێکی
لە سووراو هەڵکێشراو دەچوو
بە ڕوومەتی زوورمەوە (*)

شوێنەواریان ..
لە برینی خاکێکی نەناسراو دەچوو
ئەو خاکەی هەناسە خنکاوەکانی
وەکو شوێنەواری پێیەکانم
وێڵ بوون ..
ون و سەرگەردان بوون ..
ئەوە ڕێژنەیەك ژەهر باری و
شوێنەواری پێیە عەجوولەکانی
منیشی سڕیەوە !
ئاوی دەریا
ئاوی باران
پێیەکانم بۆ کوێ بڕۆن ،
چ پەنایەك داڵدەیان دەدات ؟.. **

1999

* زوور : زبر

* لە ژمارە (١٢٦) ی ١٩٩٩ ی پاشکۆی ! ئەدەب و هونەری برایەتی ! دا بلاّوبۆتەوە .

دەبا بۆ من نوایەك بای

تۆ هەر میوانی ئەو کەشتییە نەبووی
هەوای تەی دەکرد
ئەو کەشتییەی ،
ڕۆحی ئێمەی بۆ (شەبچراغی جوودی) *
بەژن زراڤ و (چراخان) ی بادینان دەشەکاندەوە
ئەو ڕۆژە کەشتییەکەی ئێمە
لە ئەتمۆسفیری جیهانی تۆی نیان
سەمای دەکرد و
نزای (نووح) ێك
فریای نقووم بوونی نەدەکەوت

* *

تۆ پەنایەك بووی
بۆ شەپۆلە توورەو فێ لێهاتووەکان ،
بۆ غوربەتێکی نێو ماڵی خۆمان ،
تۆ ئەو پەنایە بووی
دەروێشە شێتەکەی تەکیەکەمان
ویستی مژێك لە ئیستاتیکای
پەیکەرە ڤینۆسییەکەت بدات و
تاسەیەك بکاتە کۆکتێلی بەر لە مەرگ
بەلاَم ئەفسوس ،
ئەویش و ئێمەی شێتخانەکەشمان
بەر هیستریای ئەو سێلاَوە کەوتین
کە هەر بەیانی بوو بە زیخ
*   *
لەو شێتخانەیەدا ،
من لە هەموان شێتتر بووم
ئای .. لەو توولە خەونە
خەونێك ، تەنها بۆ من پەنایەك بای
بەلاَم هەزار نەفرەت لە شەو

هەزار نەفرەت لە جودایی
کە تامی تفت و تالاوی غەیب بوونی
تۆی پێ چەشتم

*　　*

حەسرەتم بوو
دیوارێکی شووشەبەندی
هەندێ دزێو .. کەمێك جوان
لە نێوانی چاوا نمدا بۆتە سنوور
بەلام ئێستا ، چەندین دەریا و
دەیان شاخ و بازگەو پۆلیس
(کێوی قاف) ن !
داخم ناچێ .. پەنای من بای
نزیك ، نزیك .. نە ئاوا دوور ..**

2000

* جوودی : مەبەست چیای جوودی یە.

* لە ژمارە (٢٠١) ی ٣/ ١١ /٢٠٠٠ ی (برایەتی ئەدەب و هونەر) دا بلاوکراوەتەوە.

* ئەم هۆنراوەیە،مامۆستای هونەرمەند (سەید ئەحمەد رەواندزی) ئاوازی بۆ داناوە و هەردوو هونەرمەندا هەردی سەلاح) و (ئالان عومەر) بە سروود تۆماریانکردووە.

منــی درەخت

ئای ، من و ئەو درەختە
وەکو یەك واین ..
من و ئەو درەختە
لە خاکێکدا ڕسکاین
من ساوا ، ئەو نەمامێك بوو
ڕەگمان بە خۆشەویستی
خاکێکدا ڕۆچوو
هەر بۆ ئەویش گریاین .. سووتاین

*　　　*

من وئەو درەختە
بە سێبەر و بە بەرمان
ئێوەمان ئاسوودە کرد
من و ئەو دەرگای ئێوەمان کرپیەوە
کەچی ئێوە دڵی منتان
کونکون کرد و
ئەوتان بەتەورێك بڕیەوە

*   *

من و ئەو درەختە ..
ئەو چارەڕەش و، نانی من بێخوێ
نازانم ئەو چیلێدێت و من دەچم بۆ کوێ ؟

*   *

من و ئەو درەختە وەکو یەك واین
من تەمەنم هەڵدەکشێت و
ئەویش بەژنی ..
ئەو لە هەموو پایزێکدا
زیاتر گەڵا دەوەرێنێ
منیش هەموو سەری ساڵێك

چاوم پتر ڕێژنەی ئەشکی

بیرەوەری تاڵ و شیرین دەبارێنێ

*   *

ئەو درەختە دەبێتە سێدارەی من و

من گڕی ئەو دارستانە !

داخەکەم ، هەردووکمان

تاسەباری ئەم خاکەین

ئەو خاکەی من بۆی گریام و

ئەویش بۆی سووتا !

من و ئەو درەختە وەکو یەك واین .. *

شەقڵاوە /2000

* لەگۆڤاری کاروان ژمارە (161) ی ساڵی ۲۰۰۱ بڵاوبۆتەوە .

مـۆری لێـو ..

کێ تۆی ماچکرد ؟
کێ شیلەی لێوەکانی تۆی
قوم قوم مژی ؟
- (دەبێ بێتە بەر سێدارە !)
ئەمە بڕیاری پاشا بوو
جاڕدرا لە نێو ئەم شارە
گەڕان و سۆراغ و پرسیار
پۆل پۆل هەموو ،
قۆڵبەست کراین بەرە و دەربار
کاتێك زانیم ڕا پێچکرام
بۆ بن پەتێك لە بسکی تۆ
هێندەم زانی هەڵیانواسیم ،
بە دارێکەوە لە بەژنت
کاتێك خنکام .. بووم بە تەرم !
ئینجا زانیم :
(مۆری لێو) م شاهیدی دابوو لە سەرم * هەولێر /

* لە رۆژنامەی برایەتی ژمارە (٣٨٣٣) ی ٢٠٠٢ بڵاوبوٓتەوە .

لەئێوارەیەکدا .. هیــوا

پیرانی ولاتەکەم کە لاوبوون
لە خەرەندێك پەڕینەوە
(دیجلە) یەك بوو لە خوێن
کە گەلای وەریو
ملی بۆ (با) نەدەدا
نە خەنجەرقینی لە خوێن بوو
نە درەخت لە سێبەرو
نە خۆر لە تیشك ..
نە پیرانی ولاتەکەشم لە دوێنی

پیرانی ولاَتەکەم و منی نیوە پیر
لیَشاویَکین لە پرسیار
جیهانیَك پڕ لە هیوا
دەخوازین ،
دەرباز بوبایین لەم دورگەیە
ئەو پە نجەیەمان گەستبا
کە ئامازەیە بۆ پەیامی
پەشیمانیی مانەوە لەم بەهەشتەدا
بەهەشتی یاسای لاسەنگی و فەرامۆشی
ئەو یاسایەی فیَری کردین ،
چۆن بخەسیَین !
فیَری کردین ،
لە دوورەوە نیشتما نمان خۆشبویَت و
لە غوربەتدا ،
تاسەباری ماچی ئازیزەکا نمان بین ! *

هەولیَر /2002

* لە گۆڤاری کاروان ژمارە (١٦٦) ساڵی ٢٠٠٢ بلاَوبۆتەوە .

ئاسكەكانی كێوەڕەش

كە شەبەنگی خۆری من
چنگی لێكناو خۆی پێچایەوە
ئەبلەقی هەناسە ئاڵتونییەكانی ئێوەش
بە بەژنی (كێوەڕەش) ە وە
پەڵە پەڵە كاڵبوونەوە
ئەودەم ڕۆحی منی لە بووخچە پێچراوی
لە چەشنی گوارەی
لامل لە پەڕەی گوڵ ناسكتر و
بەژنی شەنگتر لە لە نجەی
(كوێرەكانی) ی ئێوە
لە سەماكەوت !
من لەو سەفەرەدا و ،

له پێش سەفەردا
لەبیرمە بوخچەکەم کردەوە و
لوێچێك لە یادەکانم تێکەڵ بە ڕۆحم
لە دامێنی (گۆڕمریەمی مەنگوڕی) دا
کردە پەپولەی ناخم و
باوەشێنی هەنیەی شەونماوی
سەفەرەکەمم کرد
لێرەکانە .. ئاهەکانی دایکم و
نیگاکانی ئێوەی چاوکاڵ و
لێوە تەڕەکانی (قوله)
پەیامی سۆزی ناکام و
چێژی حەزێکی ئاشقانە
شنەی شێوانیان بۆ دەناردم
ئای سەفەر ..
سەفەری جودایی
من سەفەرم کردە پاوان و
کردمە دارستانی چاو
تاکو هەموو بەهاران

نازی ئێوەی ئاسك و
ژوانی ئێوەی دڵدار و
پەیمانی ئێوەی بە وەفا
وەکو پەڵەیەك
کەهەمیشە پێی دەڕوێمەوە , ببینم
لەدیمانەمدا ..
بووخچەکەم گەورەترو
تەمەنم بالآتر و
شارەکەم دەریاترە ..
ئێستا لە پشتەوەی چاویلکەکەمەوە
خۆم بۆ تیلەنیگایەکی
ئاسکەکانی کێوەڕەش مەلآس داوە ..
ئاسکەکانی خرۆشان و ئازادی
هەر جۆرێك بن
گچکە بن یان گەورە ،
دەیانناسمەوە
شۆخی و شەنگی و رەندیی ئەوان
هاوارێکن ,سەدایان دەگاتە

ئەوسەری مەملەکەتی عیشقم
ئاخر ئەوان
مرواریەکانی جوانی و
ئاسمانی وەفا و
سیحری ڕەنگەکانیان
بەنرختر و ،
بەرزتر و ،
درەوشاوە تر ، کردوە
ئەوان دژی گەلاڕێزان و
دژی گەفی ئەودیوی مەرگ و
دژی ستەمی تاریکین
بۆ منیش نۆژەن بوونەوەی
تەمەنێکن
دڵم بۆ جوانی ئەوان و
بۆ شیعر پرژێنی گوڵزارەکانی
ئەم دەقەرە دەکاتەوە . *

ڕانیە/ تەمووزی 2004

* لە رۆژنامەی (خەبات) ساڵی ٢٠٠٤ بلاوبۆتەوە .

دیـــاری

تۆگووتت :(شیعرێ پێشکەشی من کە
بۆ یـــادگاری لە لام بمێنــــێ ..
بـا نهێنی بێ هەر خۆم بزانـم
چاوی ڕووناکی هەرگیز نەبینێ)

منیش پێتدەڵێم : کام شیعرت دەوێ
بیکەی بە دەرمان بۆ دەردی گیانت
لە دونیای نامۆ و تەنیایی خۆتدا
بیکەی بە هاودەم کاتی سووتانت ؟

ئەی شۆخی نازدار, کیژۆڵەی لەبار
باڵا شەنگەبی , جوانی ئەم شارە
مێلاقەی ناسکی کوێستانی بەفرین
تووڵەنەمامی ئەو قەد بنـــارە

شـــیعرلەلای من شـیوەن و ژانـــە
ئاوازی دەنگی عیشقی خاوێنـە
شـــیعر لەلای من سـۆزی دڵانـــە
گڕی بە تینــی هەناو سـوتێنە !

وا بڕیارمدا تاکە شیعرێـکم
پێشکەش بە تۆبێ بۆ یادگاری
دەزانم تاسەت چەندە بەتینە
ڕازی خۆت بۆ من کردە دیـاری
شیعر ناسکە.. بۆتۆی ناسـکە
بیکە بە گوڵ و بیدە لە سینگت
شیعر جوانییە , بۆ جوانیش جوانە
دەبا دیاری بێت بۆ باڵای شەنگت

تۆش گوڵی جوانی خۆشەویستم بە
نەوەك هەر شیعرم دڵم بخــوازە
بە دیــاری وەرە و میوانی مــن بە
ئەی نەونەمامی بەهاری تــازە
1984

خەمی شیرین

ئەی خەمە شیرینەکەی من
ئـــازارە پڕ لــە چێژەکــەم
بۆ لــە ناکاو خۆت بزرکرد
لــە چاوە ئەشکرێژەکــەم
*   *
دیاری تۆ بۆ من خەم بــوو
منیش بۆ تۆ خۆشەویستــی
جـگــەلــە پە یمان و وەفــا
هیچی دیکەم لێنەویستــی
*   *
هــەموو ڕاز و ئاواتـــی من
شـــکۆفەی ئەوینــی تۆ بوو
خەونی بەدی نەهاتووی من
تــاسە و خەمێکی بەســۆ بوو

*　　*

ویردی دڵ و سەر زمانم
دڵنەوایت بوو بۆ شادی
کەچی منت کردە دۆستی
فەرامۆشی و نامرادی

*　　*

عیشقی پاکم لەگەڵ خوێن و
فرمێسکی تۆ تێکەڵ ببوو
ئەوینی من وەکو ئاگر
لە دەروونتدا هەڵببوو

*　　*

ئێستاش تۆ لە کەژاوەکەی
دوا ڕۆژی نادیارت
یادم دەکەی بە ناونیشان
بۆ ئەلبوومی تاسەبارت

هەولێر / ٢٠٠٥

تەوارێك لە بەرزیدا ..

ئەوەی لە چیا بەرزتر بوو تەوارێك بوو (*)
لە باخی ئاوازدا گوڵی بەهارێـك بـوو
ورەی پۆڵا بوو بۆ پێشمەرگەی هەڤـاڵی
بۆ خەمی دایکی شەهید تـاسەبارێك بوو

* * *

هەستن ، ئەوا هاتەوە ڕوحـی بەفرینـی
دڵی گەورەی پڕ نومێد و هیوای ژینـی
تـا دوێنیٚ (خۆر) لە سەر سەری بەرەولووتکە
ئەمڕۆش لەسەر سینەی پڕ عیشق و ئەوینی

* * *

خامۆش خامۆش بە خەمگینی ڕیز ببەستن
ئێوە بە دەنگی زولاڵی ئەو سەرمەستن
دەست لە سەر دڵ ، سڵاو بکەن لە کەژاوەی
ئەی ئەوانەی دڵبەندی هیواو مەبەستن

*   *   *

چ سەودای عیشق و ئازادی ، چ بالا بوو
چریکەی نیشتمان و خاك و ئالا بوو
ئازادیخواز و دڵسۆز و ئەمەکدار بوو
تا ئەو ڕۆژەی جەستەی لە ئالا ئالابوو

2006

* تەوار : هەڵۆی مێ .

* ئەو ڕستانەی هێڵیان لە بن دراوە لە گۆرانیەکانی (مەرزیە) م وەرگرتووە .

تیشك

گەرچی دوورم
هەرچەندە لە نێو زیندانی
نامرادیم
بەڵام هاورێ .. دڵنیابە
وەك پەپوولە
هەڵوەدای تیشکی ئازادیم
1985

بەرزی

تۆ وەکو قەندیل بڵندی
تا لێت نزیك دەکەومەوە
زیاتر بەرز دەبیتـــەوە !!

1980

پرسیار

چاك دەزانم کە هەر بۆ تۆ
من دەکێشی قومی مردن
بەس نازانم ..
ئەمن بۆتۆ دروستکرام
یا تۆ بۆمن ؟!

1984

له سه‌فه‌ردا.. خه‌مێكی شیرینتر

دیاره من كاراكته‌ری
به‌شی دووه‌می ئه‌و سه‌فه‌ره‌م
ئه‌مه به‌ختێكه ئه‌گه‌ر نه‌مه‌وێ
درۆزن و ترسنۆكم !

پەردەی یەکەم !
ختووکەی حەزێکی ئاڵ بوو
پەردەی یەکەم لەم سەفەرە
دەریایەك ئەشکی ئەفسانەیی
کردە ئامێزی چارەنووسێکی بێزراو !
تۆ بۆ زەحمەتی ئەو ڕێگایەت لە کۆڵنا ؟
بۆهەموو خەونە ڕەنگاڵەییەکانی خۆتت
لە هەرەمی تار و
ئەستەمی ستەمەکانی
فیرعەونەکانی بڕیاردا گۆڕەوشار کرد ؟
ئەی فریشتەی ماناکانی میهرەبانی ،
ئەمە خەمەکانی عیشق و
ئازارەکانی ئەو کۆچە بوون
سرووتی پەرستگای بتەکانی پیاوی
بۆ تۆ کردە پەیامێکی قەتیس !!
*   *   *

تۆ زەمەنێك
بۆ بەهاکانی جوانی بوویتە°قوربانی

بۆ گوڵە هەڵوەریوەکانی بەهەشت
بوویتە مەزرا
بەڵام نەتتوانی
لەژێر قەمچی ئازارەکانی ستەمی هاورێکەت
نووزەیەك ،
هاوارێك ، بکەی بە یادەوەری
* * *
پەردەی دووەمی بێپەردەی
زۆر بێ مانای سەفەرەکەت
وەرزی بارینی خەم نییە
ئەی فریشتەی میهرەبانی
ئەمجارەیان مەنزڵگای حەزە تازەکەت
تاریك و تەڵدڕوو نییە
* * *
تۆ ،
چیدی لە هەور مەپرسە
ئەشك چییە ؟
سیحری سووتان

لە ئاتەشگەدە فێرمەبە
ڕق لە شمشێر دا بماڵە
بۆ سۆز بژی
بژی بۆ پەیڤێك
لە دڵێکدایە و ئێستا گۆ نەکراوە
سەما بکە بۆ ئاوازێك
نەفرەت لە دوێنێ دەکات
بمرە بۆ عیشقێك
وەکو مۆم لە دڵتدایە

ئەمە ئەو تاسەیە ئەگەر دەرینەبڕی
درۆزن و ترسنۆکی !
ئەی فریشتەی میهرەبانی ..*

حوزەیرانی ٢٠٠٦

* لە ژمارە (٢٠٧) ی گۆڤاری کاروان ساڵی ٢٠٠٦ بڵاو کراوەتەوە .

مـــۆدێـل

<u>شیعری میللی</u>

ئێوارەیە و
دێی و بەرگێکی بەهارییت لەبەردایە
نیگاکانت ماوەبڕنین
شەرم و شکۆ دەکەی گوایە
چەتیو نەبی
بۆ ئەو بالاّ شەنگ و شلەت
خەریکە کوێرایم دایە
بێقەزا بی ، کچی چابە
خوا عالمە
دڵم بۆت تکەو کەبابە

* * *

بەلە نجە دێی بەشەقامدا

پێلاوەکەت پاژنە بەرزە

تەقەی، دەنگی مۆسیقایە

بانگەوازی گەنج و هەرزە

ئەگەر بە قیست نەکڕدرابێ

ئەوا دیارە هەمووی قەرزە

کچێ خواو بێ

دڵم سەعاتی (بیگبن) ە و

لەندەنی هێنایە لەرزە !

* * *

ڕووخساری ئەفسووناوی تۆ

دەمێك خۆشەو دەمێك مۆنە

هەموو گە نجی ئەم گوزەرە

شەیدای نیگایەکی تۆنە

بەلاّم وەکو من بزانم

خەیاڵت هەر لای (ساڵۆن) ە

(نیگرۆو ئەسەدی و دالاّسی و

برێکی نەبێ .. ئووی عەییە) !

ئەوەی دی تەسریحەی کۆنە

ئەرێ ماڵ خراپ نازانی
دڵم پەپولەی باڵاتە ؟
ئۆباڵ بەملم
تەڕایی ئەو لێوە ئاڵەت
هەر دەڵێی ئاوی حەیاتە

*　*　*

منی ماڵوێران کوشتەی تۆم
تۆش کوشتەی زەبری مۆدێلی
کوشتەی نرخی نێو جامخانەو
بازاڕی ڕەشی پڕ فێڵی
بەلاّم گیانە .. چاك بزانە
تۆ بەلاگێڕی نەهاتی و
هەرەسی سەرمایەداری
داخی منیش هەر ئەوەیە
مۆدێل بۆتە شێرپەنجەی تۆ و
تۆش بویەتە دەردو بەلای
دنیای تاریکی هەژاری !!

١٩٨٨